

Ky projekt
financohet nga
Bashkimi Evropian

“ALTER - Active Local Territories for Economic
development of Rural Areas - TALER
Territoret Aktive Lokale për zhvillimin
Ekonomik të Zonave Rurale”
PROGRAMI I GRANTIT

Programi i Grantit për Ngritjen e Kapaciteteve të **Shoqërisë Civile** dhe Advokimin

Institute for Democracy and Mediation
Instituti për Demokraci dhe Ndërmjetësim

Ky dokument është përgatitur me ndihmën financiare të Bashkimit Evropian. Përmbajtja e këtij dokumenti është përgjegjësi e vetme e Rrjetit për Zhvillimin Rural të Serbisë dhe në asnjë rrethanë nuk mund të konsiderohet që reflekton qëndrimet e Bashkimit Evropian.

Përmbajtja

1.	ALTER - Territore Aktive Lokale për zhvillimin Ekonomik të zonave Rurale.....	3
1.1.	Qëllimi i Programit.....	4
1.2.	Rezultatet e Pritura të Projektit.....	5
2.	Programi i Grantit për Ngritjen e Kapaciteteve të Shoqërisë Civile dhe Advokimin.....	6
2.1	Synimet dhe Prioritetet e Programit.....	6
2.2	Treguesit e Projektit.....	6
2.3	Përshkrimi i Përgjithshëm	7
2.4	Pranueshmëria	7
	Partneritetet.....	8
2.5	Fusha tematike	8
2.6	Pranueshmëria e Shpenzimeve.....	8
2.6.1	Aktivitetet e Pranueshme për Financim	9
2.6.2	Aktivitetet që Nuk Janë të Pranueshme për Financim	9
2.7	Lloji dhe Shuma e Grantit.....	10
2.8	Shtrirja Gjeografike.....	11
2.9	Afati Kohor i Grantit	11
2.10	Vizibiliteti.....	11
3.	Aplikimet	11
3.1	Si të Aplikoni	11
3.2	Procesi i Përzgjedhjes dhe Pikëzimi.....	12
3.2.1	Pikëzimi	12
3.2.2	Tabela e Vlerësimit	12
3.3	Kontrata e Ndarjes së Grantit dhe Pagesat.....	14
3.4	Raportimi.....	14
3.5	Monitorimi dhe Vlerësimi	14

1. ALTER - Territore Aktive Lokale për zhvillimin Ekonomik të zonave Rurale

Çështjet kyçe, të rëndësishme për zhvillimin e qëndrueshëm rural, janë si më poshtë:

Përfshirja e aktorëve; Të gjitha Qeveritë e të shtatë vendeve, në nivele të ndryshme, kanë kërkuar të përfshijnë aktorët në procesin e përgatitjes së strategjive për bujqësi dhe zhvillim rural. Fokusi kryesor ka qenë informimi dhe konsultimi, nëpërmjet seminareve dhe thirrjeve për publikun e gjerë për konsultime. Disa hapa janë hedhur drejt pjesëmarrjes, për shembull në hartimin e politikave, madje edhe në vendosjen e partneriteteve. Por është e vështirë që të lidhen një numër i madh aktorësh proceset e krijimit të politikave. Projekti do të përdorë avokimin, rrjetëzimin dhe ndërtimin e kapaciteteve për të mundësuar që sa më shumë aktorë të lidhen me këto procese.

Aktivizmi i aktorëve; Nga ana e tyre, aktorët ruralë nuk duhet të qëndrojnë pasiv dhe të presin që qeveria të marrë gjithë udhëheqjen për t'u lidhur me ta. Ata duhet të jenë të vendosur, të gatshëm të punojnë me njëri-tjetrin, të gatshëm për t'u bashkuar dhe për të formuar shoqata. Individualisht ose kolektivisht, ata duhet të ushtrojnë presion për të patur mundësi që të marrin pjesë në hartimin, implementimin dhe monitorimin e politikave, si dhe t'u përgjigjen këtyre mundësive. Projekti do të nxisë bashkëpunimin ndërmjet aktorëve ruralë.

Qytetarët e pafuqishëm; Shumë rajone rurale në këto shtatë vende kanë ekonomi rurale të vogël, të ardhura mesatare të ulëta, papunësi, punë sezonale, migrim të të rinjve, dhe në mesin e atyre që mbesin në vend moshë mesatare të lartë. Ata vuajnë nga varfëria dhe nga përjashtimi social, sidomos një gjë e tillë është e pranishme në mesin e pakicave. Ka qindra mijëra ferma të vogla, të pafavorizuara nga madhësia e kufizuar, mungesa e kapitalit, fuqia e dobët negociuese dhe tregjet e kufizuara. Nëse zëri i tyre nuk dëgjohet, numri i fermave të tilla do të bjerë në mënyrë drastike, duke dobësuar rëndë ekonominë rurale dhe komunitetet, përveç se këto ekonomi rurale diversifikohen para se të hapen ndaj konkurrencës së madhe të BE-së. Projekti do të mbështesë grupet e marginalizuara që të shprehin zërin e tyre dhe të rrisin praninë e tyre në proceset e zhvillimit të komunitetit.

Pikat e zhvillimit; Zonat rurale në vendet e Ballkanit Perëndimor dhe Turqi ofrojnë shembuj të iniciativave të gjera rurale, lider aktiv dhe të suksesshëm, si burra ashtu edhe gra. Ata sigurojnë vende pune dhe sjellin para në ekonominë lokale. Disa prej tyre janë zgjedhur në autoritet lokale, dhe veprojnë si menaxherë të programeve zhvillimore komunale. Këto janë pikat kryesore të zhvillimit në zhvillimin rural. Kjo ngre çështjen kryesore të replikimit ... si mund të gjejmë dhe inkurajojmë më shumë 'shpirtra të tillë të zjarrtë', çfarë klime politike, financiare, rregulluese etj. janë të nevojshme për të nxitur iniciativë? Projekti do të kërkojë të gjejë përgjigje për këto pyetje.

Rrjetëzimi i vazhdueshëm dhe i fuqizuar në të gjitha nivelet; Rrjetëzimi është i nevojshëm në të gjitha nivelet, brenda dhe ndërmjet vendeve. Duhet të përfshijë rrjetëzimin dhe bashkëpunimin ndërmjet qeverive, me qëllim të shkëmbimit të përvojave në proceset zhvillimore dhe të arritjes së bashkëpunimit ndërkufitar. Në Ballkan, ky bashkëpunim tashmë përfshin aktivitetin efektiv të Standing Working Group, me të cilin rrjetet e OShC-ve aplikuese tashmë kanë bashkëpunim të ngushtë. Projekti do të plotësojë rrjetëzimin e tillë midis qeverive përmes promovimit të rrjetëzimit

efektiv midis kategorive tjera të aktorëve. Veçanërisht, do të synojë të ndihmojë komunitetet e fshatrave që të ndajnë përvojën e veprimit praktik lokal dhe të ngrejë zërin rural në nivel komunal, rajonal dhe kombëtar; grupet LEADER dhe partneritetet tjera nën-rajonale të shkëmbejnë përvojat dhe të ushtrojnë ndikimin e tyre kolektiv në të gjithë procesin e zhvillimit; dhe OShC-të të konsolidojnë profilin e tyre dhe të rritet aftësia e shoqërisë civile në fushat sociale dhe mjedisore.

Në këtë kontekst, projekti i titulluar **Territoret Aktive Lokale për zhvillimin Ekonomik të Zonave Rurale** synon të nxisë një mjedis ligjor dhe financiar që krijon mundësi për shoqërinë civile, si dhe për të fuqizuar shoqërinë civile që të jenë aktorë të pavarur efektiv dhe të përgjegjshëm, dhe për të përmirësuar kapacitetin e tyre për të dialoguar me Qeveritë që të ndikohet në politikat dhe proceset e vendimmarrjes për zhvillimin e qëndrueshëm të komuniteteve rurale si dhe që t'i mbajë ata të përgjegjshëm për punën e tyre ndaj qytetarëve dhe shoqërisë në përgjithësi.

Projekti zyrtarisht ka filluar në Dhjetor të vitit 2015 dhe ka një kohëzgjatje prej 40 muajsh. Ai përfshin shtatë përfitues nga vendet IPA dhe dy partnerë nga vendet e BE-së; përkatësisht Shqipëria, Bosnja dhe Hercegovina, Maqedonia, Mali i Zi, Kosova*, Serbia, Turqia, Kroacia dhe Letonia. Partnerët e projektit janë:

- Rrjeti për Zhvillimin Rural të Serbisë, Serbi, si koordinator i projektit;
- Fondacioni për Zhvillim i Turqisë, Turqi;
- Rrjeti për Zhvillimin Rural të Malit të Zi, Mali i Zi;
- Rrjeti për Zhvillimin Rural të Maqedonisë, Maqedoni;
- Rrjeti për Zhvillim Rural në Bosnjë dhe Hercegovinë, Bosnjë dhe Hercegovinë;
- Instituti për Demokraci dhe Ndërmjetësim, Shqipëri;
- Rrjeti i Organizatës për Zhvillim Rural të Kosovës, Kosovë;
- Rrjeti Kroat për Zhvillim Rural, Kroaci;
- Forumi Rural i Letonisë, Letoni.

Në kuadër të Projektit, ngritja e kapaciteteve të organizatave të shoqërisë civile (OSHC) nga secili prej shtatë vendeve synon t'i japë atyre mbështetje financiare. Rrjedhimisht, OShC-të përfituese do të rrisin njohuritë e tyre teknike për të ofruar mbështetje për zhvillimin e qëndrueshëm të komuniteteve, bazuar në burimet lokale dhe bashkëpunimin ndërsektorial dhe praktikën e mirë të BE-së, përkatësisht qasjen LEADER.

1.1. Qëllimi i Programit

Vendet e Ballkanit Perëndimor dhe Turqia po përballen me shumë sfida ekonomike. Zonat rurale, me burimet e tyre natyrore dhe njerëzore, traditë të fortë bujqësore dhe trashëgimi kulturore, mund të luajnë një rol të madh në adresimin e këtyre sfidave. Të gjitha vendet kanë procese aktive të zhvillimit rural. Disa tashmë po implementojnë, ose së shpejti presin të implementojnë, programin IPARD të bashkëfinancuar nga BE-ja. Ekziston një interesim i madh për qasjen e BE-së për një zhvillim të qëndrueshëm socio-ekonomik të zonave rurale, duke përfshirë parimet LEADER, dhe partneritetet nën-

rajonale të ndërtuara sipas modelit LEADER janë duke u rritur në numër. Prandaj, pjesëmarrja e shoqërisë civile në këto procese është vendimtare për forcimin e demokracive pjesëmarrëse, rritjen e pronësisë mbi vendimet që ndikojnë të ardhmen e shoqërisë dhe ofrimin e ndihmës në arritjen e zhvillimit të qëndrueshëm rural.

Objektivi global i programit është të nxisë një mjedis ligjor dhe financiar që krijon mundësi për shoqërinë civile, si dhe të fuqizojë shoqërinë civile që të jetë aktor i pavarur efektiv dhe i përgjegjshëm, dhe për të përmirësuar kapacitetin e tyre për të dialoguar me Qeveritë që të ndikohet në politikat dhe proceset e vendimmarrjes për zhvillimin e qëndrueshëm të komuniteteve rurale si dhe që t'i mbajë ata të përgjegjshëm për punën e tyre ndaj qytetarëve dhe shoqërisë në përgjithësi.

Objektivat specifike janë:

- 1) Fuqizimi i kapaciteteve të OShC-ve dhe rrjeteve të OShC-ve të cilat kontribuojnë në zhvillimin e qëndrueshëm socio-ekonomik të zonave rurale në Ballkanin Perëndimor dhe në Turqi për pjesëmarrje aktive në planifikimin dhe implementimin e politikave, dhe ndërtimin e një shoqërie civile të fuqishme në zonat rurale; dhe për të rritur zhvillimin rajonal përmes krijimit të rrjeteve dhe bashkëpunimit.
- 2) Ndërtimi i partneritetit të OShC-ve dhe rrjeteve të OShC-ve me institucionet publike dhe përfshirjen e tyre në proceset vendimmarrëse dhe qeverisëse për mirëqenien e komuniteteve rurale në ato vende.

1.2. Rezultatet e Pritura të Projektit

Shtyllat në të cilat qëndron arritja e objektivave janë të mbuluara me katër rezultate specifike, të cilat adresojnë ecurinë e duhur të projektit:

- Promovimi i koncepteve të zhvillimit të qëndrueshëm socio-ekonomik rural, përfshirja sociale e komuniteteve rurale, dhe përfshirja aktive e OShC-ve në formulimin dhe implementimin e politikave.
- Rritja e kapaciteteve të OShC-ve në avokimin e zhvillimit të qëndrueshëm socio-ekonomik; në rrjetëzim; dhe në bashkëpunim me autoritetet publike, në mënyrë që të rritet niveli i njohjes dhe përfshirjes së OShC-ve në proceset vendimmarrëse dhe të krijohet një mjedis për OShC-të që të operojnë në mënyrë efektive.
- Forcimi i kapaciteteve menaxheriale dhe strukturave qeverisëse të OShC-ve dhe Rrjeteve të OShC-ve, dhe aftësisë së tyre për të elaboruar plane strategjike organizative afatgjata, duke rritur kështu efektivitetin e tyre, aftësinë e tyre për të tërhequr dhe menaxhuar fondet e larmishme dhe përgjegjshmërinë e tyre ndaj anëtarëve dhe përfituesve.
- Avancimi i nivelit të përfshirjes së OShC-ve dhe përfshirjes së qytetarëve në të gjitha aspektet e qeverisjes lokale, dhe promovimi i bashkëpunimit dhe partneritetit ndërmjet sektorëve dhe akterëve të ndryshëm në zonat rurale, bazuar në parimet dhe konceptet LEADER/të Zhvillimit Lokal të Udhëhequr nga Komuniteti.

2. Programi i Grantit për Ngritjen e Kapaciteteve të Shoqërisë Civile dhe Avokimin

2.1 Synimet dhe Prioritetet e Programit

Programi ka për qëllim të stimulojë bashkëpunimin ndërmjet autoriteteve kombëtare dhe shoqërisë civile për të vendosur masat LEADER në nivel kombëtar ose në IPARD II, dhe për të mbështetur iniciativat ekzistuese të GLV-ve dhe organizatat bazë që janë aktive në zhvillimin rural.

Aktivitetet në kuadër të këtij Programi kanë për qëllim

- Përmirësimin e dialogut kombëtar në lidhje me LEADER dhe CLLD me autoritetet kombëtare dhe përfaqësuesit e shoqërisë civile;
- Përmirësimin e dialogut lokal në lidhje me LEADER dhe **Zhvillimin Lokal të Udhëhequr nga Komuniteti** (CLLD) ndërmjet autoriteteve kombëtare, autoriteteve lokale dhe shoqërisë civile, me qëllim të promovimit të kuptimit të LEADER dhe CLLD në komunitetet lokale në vendet e Ballkanit Perëndimor dhe në Turqi;
- Përkrahjen e iniciativave lokale ose nën-rajonale për krijimin e Grupeve Lokale të Veprimit ose partneriteteve lokale.

Programi i Grantit për Ngritjen e Kapaciteteve të Shoqërisë Civile dhe Avokimin është hartuar me qëllim të forcimit të kapaciteteve të organizatave të përzgjedhura për t'u angazhuar në mënyrë aktive në zhvillimin e qëndrueshëm rural. Kjo do të realizohet duke ofruar mbështetje në ngritjen e kapaciteteve, dhe mundësitë për implementimin praktik të njohurive të fituara për LEADER dhe CLLD.

Aktivitetet/eventet e dialogut dhe **koncepti i promovimit dhe mbështetjes së Zhvillimit Lokal të Udhëhequr nga Komuniteti përmes organizimit të 2 ditëve informative për çdo vend** do të bëhen në nivel kombëtar për të shpërndarë njohuri, duke lehtësuar ndërkohë shkëmbimin e informacionit dhe praktikave më të mira ndërmjet partnerëve të projektit dhe OShC-ve përfituese. OShC-të përfituese do të transferojnë njohuritë dhe ekspertizën e fituar te OShC-të homologe/lokale.

2.2 Treguesit e Projektit

Grant Programi për Ngritjen e Kapaciteteve të Shoqërisë Civile dhe Avokimin synon të arrijë treguesit e mëposhtëm të projektit. **Aplikantët e mundshëm duhet të adresojnë se si objektivat e projektit të tyre përputhen me këta tregues.**

- Numri i Grupeve Lokale të veprimit dhe organizatave bazë të mbështetura nga rrjetet kombëtare;
- Numri i aktiviteteve të përbashkëta të rrjeteve kombëtare të zhvillimit rural, anëtarëve dhe OShC-ve me media;

- Numri i përfaqësuesve të shoqërisë civile dhe publikut të gjerë të informuar rreth qasjes LEADER dhe CLLD gjatë seancave informuese dhe paketave informative;
- Numri i të trajnuarve rreth qeverisjes së brendshme, menaxhimit financiar dhe të projekteve, planifikimit afatgjatë dhe diversifikimit të financimit gjatë 7 seminareve kombëtare;
- Numri i pjesëmarrësve në zhvillimin e planeve organizative strategjike afatgjata dhe planeve për mbledhjen e fondeve të rrjeteve zhvillimore rurale kombëtare formale dhe joformale.

2.3 Përshkimi i Përgjithshëm

Granti për Ngritjen e Kapaciteteve të Shoqërisë Civile dhe Avokimin do të jepet në shtatë vendet që marrin pjesë në projektin ALTER - Territoret Lokale Aktive për zhvillimin Ekonomik të Zonave Rurale. Organizatat e pranueshme duhet të aplikojnë në partneritete lokale, kombëtare dhe/ose rajonale. Çdo organizatë potenciale do të dorëzojë aplikimin në vendin ku organizata e tyre është regjistruar zyrtarisht. Përfituesit e grantit do t'i përgjigjen Koordinatorit Kombëtar të Projektit në vendin ku ata janë të regjistruar.

Grantet do t'u jepen të paktën një totali prej 14 organizatave, kështu që secili aplikant do të vlerësohet në nivel kombëtar dhe rajonal me homologët e tyre në Shqipëri, Bosnjë dhe Hercegovinë, Kosovë*, Maqedoni, Mal të Zi, Serbi dhe Turqi. **Minimumi dy grante do të jepen në secilin vend të përmendur.**

2.4 Pranueshmëria

Organizatat e regjistruara në shtatë vendet e mëposhtme do të kenë të drejtë për mbështetje financiare: Shqipëri, Bosnjë dhe Hercegovinë, Kosovë*, Maqedoni, Mal të Zi, Serbi dhe Turqi.

- Organizata të pranueshme mund të jenë ndonjë nga organizatat e mëposhtme të shoqërisë civile,
- Personat juridikë,
- Jo-fitimprurëse,
- Organizata e shoqërisë civile ose rrjeti përfaqësues i OShC-ve që punojnë në një ose më shumë fusha tematike relevante për këtë Thirrje për Propozime.

Aplikantët duhet

- të jenë aktiv, të verifikuar me ekstrakt nga regjistri kombëtar,
- Buxheti maksimal vjetor është i barabartë ose më i ulët se 17.000 EURO për çdo aplikant dhe çdo bashkë-aplikant në partneritet, në dy vitet e fundit,
- të ketë zhvillimin rural si fushë kryesore të punës, me një histori në zhvillimin e qëndrueshëm, dhe/ose që punon në një ose më shumë fusha tematike relevante

për këtë Thirrje (vërtetuar me Statutin dhe listën si dhe përmbledhjen e projekteve dhe aktiviteteve të mëparshme).

Partneritetet

Organizatat **duhet** të formojnë partneritete lokale, kombëtare dhe/ose rajonale **me së paku një Organizatë të Shoqërisë Civile si partner**, për të rritur ndikimin e projektit të tyre dhe gjasat e tyre për të fituar një grant.

Partnerët duhet të përmbushin të njëjtat kritere si aplikanti kryesor.

Çdo partneritet duhet të paraqesë një formular të vetëm aplikimi dhe buxheti.

Secili prej partnerëve duhet të dorëzojë dokumentet ligjore (Statutin dhe Certifikatën e regjistrimit) dhe raportet Vjetore financiare për 3 vitet e fundit përse i përket organizatave të tyre, ndarazi.

Buxheti duhet të pasqyrojë përgjegjësitë financiare të secilit prej partnerëve individualisht. Partneritetet duhet të kenë arsyetim të shëndoshë, ku secili partner sjellë ekspertizë individuale në projekt dhe merr përgjegjësinë e nevojshme, duke krijuar një projekt ide efektive dhe kohezive me planin për implementim.

2.5 Fusha tematike

Aktivitetet e propozuara në Aplikakim duhet t'i takojnë të paktën njërës nga fushat tematike të mëposhtme të zhvillimit të qëndrueshëm rural. Aplikantët duhet të kenë përvojë në të paktën një nga fushat tematike të mëposhtme të zhvillimit të qëndrueshëm rural:

- Qasjet LEADER dhe CLLD;
- Zhvillimi rural;
- Menaxhimi i qëndrueshëm i burimeve natyrore;
- Mbrojtja e mjedisit;
- Ekonomia sociale;
- Inovacioni në zhvillimin socio-ekonomik;
- Bujqësia e qëndrueshme;
- Diversifikimi i aktiviteteve ekonomike në zonat rurale.

2.6 Pranueshmëria e Shpenzimeve

Shuma maksimale që mund të jepet për grant: 17.000 EUR.

Çdo grant i kërkuar sipas Thirrjes për Propozime duhet të jetë ndërmjet përqindjeve minimale dhe maksimale të mëposhtme të kostove totale të pranueshme të aksionit:

- Minimumi 70% e kostove totale të pranueshme të projektit.
- Përqindja maksimale: 90% e kostove totale të pranueshme të projektit.

Bilanci (diferenca ndërmjet kostos totale të aksionit dhe shumës së kërkuar) duhet të financohet nga burime të tjera e jo nga Buxheti i Bashkimit Evropian ose Fondi Evropian i Zhvillimit¹.

2.6.1 Aktivitetet e Pranueshme për Financim

Në procesin e aplikimit, organizatave që aplikojnë do t'u kërkohej të propozojnë aktivitete që plotësojnë dhe përcjellin aktivitetet e tjera të planifikuara sipas këtij Projekti, dhe të cilat mund të përputhen me ndonjë nga llojet e mëposhtme të aktiviteteve:

- trajnime, vizita studimore dhe udhëtime në terren;
- lehtësimi i kontakteve, konsultimeve dhe diskutimeve ndërmjet aktorëve të ndryshëm;
- aktivitetet e komunikimit dhe informimit që synojnë mbështetjen e konsultimeve me aktorët;
- organizimi i tryezave të rrumbullakëta, uorkshopeve dhe seminareve;
- hartimi i rekomandimeve për politikën ose legjislacionin;
- promovimi i implementimit të ligjeve dhe rregulloreve të miratuara;
- avokimi për rishikimin e legjislacionit ekzistues dhe miratimin e legjislacionit të ri në përputhje me standardet dhe kërkesat e BE-së;
- vendosja e dialogut me partitë politike, grupet parlamentare apo organet legjislative;
- vendosja e dialogut me aktorët relevant për procesin e vendimmarrjes rreth VNM/VSM (Vlerësimi i Ndikimit në Mjedis/Vlerësimi Strategjik Mjedisor);
- vendosja e dialogut me OShC-të homologe ose OSHC-të aktive në fusha të tjera që mund të kenë njohuri/ekspertizë specifike me vlerë të shtuar për procesin e vendimmarrjes në VNM/VSM;
- bashkëpunimi me ekspertë të pavarur;
- fushatat e ndërgjegjësimit publik;
- hartimi i strategjive zhvillimore lokale.

Ju lutem vini re se të gjitha shpenzimet sipas Programit janë të liruara nga TVSH prandaj kostot duhet të buxhetojnë pa TVSH, përveç në vendet ku përjashtimi nga TVSH nuk është i mundur (si Shqipëria).

2.6.2 Aktivitetet që Nuk Janë të Pranueshme për Financim

Aktivitetet e mëposhtme nuk do të financohen përmes Programit të Grantit:

- projektet që kanë të bëjnë vetëm ose kryesisht me sponsorizime individuale për pjesëmarrje në ourkshope, seminare, konferenca dhe kongrese;
- projektet që kanë të bëjnë vetëm ose kryesisht me bursa individuale për studime ose trajnime, kurse;

¹ Kur një grant financohet nga Fondi Evropian i Zhvillimit, çdo përmendje e financimit nga Bashkimi Evropian duhet të kuptohet si referim për financimin nga Fondi Evropian i Zhvillimit

- projektet që kanë të bëjnë vetëm ose kryesisht me konferenca "të njehershme", dhe ngjarje të ngjashme;
- projekte që kanë të bëjnë vetëm ose kryesisht me hulumtime akademike dhe/ose studime të fizibilitetit;
- aktivitete të lidhura me partitë politike ose me karakter politik/partiak;
- aktivitete që bien në kuadër të aktiviteteve të përgjithshme të institucioneve shtetërore kompetente ose të shtetit
- shërbimet e administratës, duke përfshirë qeverisjen vendore;
- aktivitetet në lidhje me industrinë e duhanit (kodi CAEN 16); prodhimin e alkoolit
- pije të distiluara (kodi CAEN 1591) dhe armët dhe municionet (kodi CAEN 296).
- kredi për palët e treta
- borxhet dhe pagesat e shërbimit të borxhit (interesi);
- provizionet për humbjet ose detyrimet potenciale të ardhshme;
- shpenzimet e deklaruar nga Përfituesi(t) dhe financuar nga një veprim apo punë tjetër
- programi që merr një grant të Unionit (duke përfshirë EDF);
- blerjet e tokës ose ndërtesave;
- humbjet e këmbimit valutor;
- kredi për palët e treta.

Kontributet pa pagesë

Kontributet pa pagesë nënkuptojnë ofrimin e mallrave ose shërbimeve pa pagesë nga një palë e tretë për Përfitues(it) ose entitetet e ndërlidhura. Pasi që kontributet pa pagesë nuk përfshijnë ndonjë shpenzim për Përfitues(it) ose entitetet e ndërlidhura, ato nuk janë kosto të pranueshme. Kontributet pa pagesë nuk mund të trajtohen si bashkëfinancim.

Kostot e papranueshme

Kostot e mëposhtme nuk janë të pranueshme:

- borxhet dhe pagesat e shërbimit të borxhit (interesi);
- provizionet për humbjet ose detyrimet potenciale të ardhshme;
- shpenzimet e deklaruar nga Përfituesi(t) dhe financuar nga një veprim apo punë tjetër
- programi që merr një grant të Unionit (duke përfshirë EDF);
- blerjet e tokës ose ndërtesave;
- humbjet e këmbimit valutor;
- kredi për palët e treta.

2.7 Lloji dhe Shuma e Grantit

Granti për Ngritjen e Kapaciteteve të Shoqërisë Civile dhe Avokimin do të japë **gjithsej 234,990 Euro në shtatë vende**. Të paktën **14 aplikantë** do të jenë fitues në Shqipëri, Bosnjë dhe Hercegovinë, Maqedoni, Mal të Zi, Kosovë*, Serbi, Turqi, kështu që aplikimet

do të vlerësohen në nivel kombëtar dhe rajonal. Së paku, dy aplikantëve nga secili vend do t'i jepet Granti.

Vetëm shpërblimi financiar do të jepet nga Projekti; aplikantët do të jenë përgjegjës për buxhetimin dhe organizimin e udhëtimit dhe akomodimit për aktivitetet e detyrueshme të ndërtimit të kapaciteteve të përmendura në 2.4. *Pranueshmëria*.

Shuma e Grantit do të transferohet në monedhën vendase dhe do të mbulojë tërë buxhetin e dorëzuar deri në masën e fondeve në dispozicion. Aplikantët duhet të dorëzojnë buxhetin e përgatitur në Euro.

2.8 Shtrirja Gjeografike

Projekti mund të implementohet në nivel lokal, kombëtar apo rajonal brenda Shqipërisë, Bosnjë dhe Hercegovinës, Kosovës*, Maqedonisë, Malit të Zi, Serbisë dhe Turqisë.

2.9 Afati Kohor i Grantit

Projektet fituese duhet të implementohen ndërmjet datave **01 Shkurt 2018 dhe 31 Tetor 2018**.

Kohëzgjatja e projektit nuk mund të jetë më pak se 3 muaj, dhe nuk mund të jetë më e gjatë se 9 muaj.

2.10 Vizibiliteti

Grantmarrësit do të jenë të detyruar të respektojnë rregullat e vizibilitetit të përcaktuara nga Koordinatori Kombëtar i Projekteve në vendin e tyre.

3. Aplikimet

3.1 Si të Aplikoni

Aplikimet dhe të gjitha dokumentet mbështetëse të përmendura në këtë udhëzues duhet të dërgohen në altergranting@gmail.com deri më **17 Dhjetor 2017 deri 23.59**. Vetëm aplikimet e listuara në këtë udhëzues dhe formularët e listuar në listë do të vlerësohen. Mos dërgoni dokumente shtesë nëse nuk janë specifikuar në formularin e aplikimit. Aplikantët e mundshëm mund të dërgojnë pyetje në lidhje me Programin e Grantit ose në lidhje me dokumentet që duhen dorëzuar në të njëjtën e-mail adresë të përmendur më lart deri më **11 Dhjetor 2017**.

- Duhet të dorëzohet një formular i vetëm aplikimi dhe buxheti;
- Secili nga partnerët duhet të dorëzojë dokumentet ligjore (Statuti dhe Certifikata e regjistrimit) dhe raportet Vjetore financiare për 3 vitet e fundit sa i përket organizatës së tyre, ndarazi;
- Buxheti duhet të pasqyrojë përgjegjësitë financiare të secilit prej partnerëve;
- Koncept propozimi nuk do të kërkohet. Pas dorëzimit të aplikimit, aplikantët nuk do të lejohen të bëjnë ndryshim në aplikimet e tyre, mirëpo, nëse është e

nevojshme, Koordinator i Kombëtar i Projekteve mund të kontaktojë aplikantin për sqarime të mëtejshme;

- Aplikimet duhet të pasqyrojnë **se si objektivat e projektit përputhen me Treguesit e Programit të Grantit të përmendura në 2.2. Treguesit e Projektit të këtij udhëzimi;**
- Aplikuesit mund të dorëzojnë vetëm 1 aplikim për projekt; vetëm një projekt për një organizatë do t'i jepet grant ose me një partneritet;
- Çdo organizatë mund të jetë aplikues ose partner vetëm në 1 aplikim për projekt.

3.2 Procesi i Përzgjedhjes dhe Pikëzimi

Aplikimet do të vlerësohen në bazë të relevancës së tyre ndaj objektivave të Projektit dhe se sa ato efektivisht adresojnë Treguesit e Projektit. Aplikimet do të vlerësohen ndër aplikimet e dërguara nga shtatë vendet pjesëmarrëse, pas vlerësimit dhe pikëzimit nga një vlerësuesi i pavarur kombëtar në secilin prej shtatë vendeve.

Autoriteti kontraktues do të përzgjedhë aplikimin e renditur në vendin e parë për secilin vend, me kusht që të arrihet rezultati minimal i kërkuar, në përputhje me zarin financiar në dispozicion për çdo vend. **Minimumi prej dy grante do të jepen në secilin vend të projektit: Shqipëri, Bosnje dhe Hercegovinë, Kosovë*, Maqedoni, Mal të Zi, Serbi dhe Turqi.**

Eventualisht, grantet shtesë do të përzgjidhen sipas renditjes së prioritetit të përgjithshëm (pa dallim sipas vendeve) nëse nuk ka mjaft aplikime për projekte në ndonjë nga vendet e projektit dhe në përputhje me zarin financiar në dispozicion.

Përfundimi i vlerësimeve dhe shpallja pritët të bëhet më **15 Janar 2018**.

3.2.1 Pikëzimi

Kriteret e vlerësimit janë të ndara në seksione dhe nënseksione. Çdo nënseksioni do t'i jepen pikë ndërmjet 1 dhe 5 në përputhje me udhëzimet e mëposhtme: 1=shumë dobët; 2=dobët; 3=mjaftueshëm; 4=mirë; 5=shumë mirë.

Vetëm projektet që marrin minimumin prej **60 pikëve** do të propozohen për dhënien e granteve, në varësi të fondeve në dispozicion.

Disa prej pikëzimeve të kësaj table vlerësimi i jepen pikë dy herë për të peshuar më shumë aspektet e favorshme të projekteve.

3.2.2 Tabela e Vlerësimit

Seksioni	Pikë Maksimale
1. Kapaciteti financiar dhe operacional	15
1.1 A ka aplikuesi (dhe partnerët) përvojë të mjaftueshme? (veçanërisht për çështjet që duhen adresuar)	5
1.2 A ka aplikuesi (dhe partnerët) ekspertizë të mjaftueshme teknike? (veçanërisht njohuri për çështjet që duhen adresuar)	5

1.4 A ka aplikuesi burime të qëndrueshme dhe të mjaftueshme të burimeve njerëzore dhe financiare?	5
2. Relevanca	25
2.1 Sa relevant është propozimi ndaj objektivave dhe një ose më shumë nga treguesit e projektit të thirrjes për propozim?	5 x 2
2.2 Sa relevant është propozimi për nevojat dhe kufizimet e veçanta të vendit/vendeve apo rajon(eve) të synuara? <i>(duke përfshirë shmangien e dyfishimit dhe sinergjinë me iniciativat tjera)</i>	5 x 2
2.3 Sa qartë dhe në mënyrë strategjike janë përcaktuar dhe zgjedhur grupet e përfshira <i>(përfituesit final, grupet e synuara)</i> ? A janë përcaktuara qartë nevojat e tyre dhe a i adreson propozimi këto në mënyrën e duhur?	5
3. Metodologjia	30
3.1 A janë aktivitetet e propozuara të duhura, praktike dhe në përputhje me objektivat dhe rezultatet e pritura?	5
3.2 Sa koherent është dizajni-plani i përgjithshëm i projektit? <i>(në veçanti, a reflekton analizën e problemeve, a merr parasysh faktorët e jashtëm dhe a parashikon një vlerësim?)</i>	5 x 2
3.3 A ka krijuar aplikanti partneritet me një organizatë tjetër lokale, kombëtare apo ndërkombëtare brenda fushëveprimit të thirrjes për propozim?	5
3.4 A është i kënaqshëm niveli i përfshirjes dhe pjesëmarrjes së partnerëve në aksion?	5
3.5 A përmban propozimi treguesa që janë objektivist të verifikueshëm për rezultatin e projektit?	5
4. Qëndrueshmëria	15
4.1 A ka gjasa që projekti të ketë një ndikim të prekshëm në grupet e tij të synuara?	5
4.2 A ka mundësi që propozimi të ketë efekte shumëfishuese? <i>(përfshirë hapësirën për replikimin dhe zgjerimin e rezultatit të aksionit dhe shpërndarjen e informacionit)</i>	5
4.3 A janë rezultatet e pritura të aksionit të propozuar të qëndrueshme: - financiarisht <i>(si do të financohen aktivitetet pas mbarimit të financimit?)</i> - institucionalisht <i>(pas aksionit a do të vazhdojnë të ekzistojnë strukturat që mundësojnë aktivitetet?)</i> - në nivelin e politikave <i>(ku është e aplikueshme) (cili do të jetë ndikimi strukturor i aksionit – p.sh. a do të çojë në përmirësimin e legjisllacionit, kodeve të sjelljes, metodave etj?)</i>	5
5. Buxheti dhe kosto-efektiviteti	15
5.1 A është i kënaqshëm raporti ndërmjet kostove të vlerësuara dhe rezultateve të pritura?	5x2

5.2 A janë shpenzimet e propozuara të nevojshme për implementimin e aksionit?	5
Rezultati total maksimal	100

3.3 Kontrata e Ndarjes së Grantit dhe Pagesat

Kontrata e ndarjes së grantit dhe pagesat do të bëhen në **Janar 2018**. Në varësi të projekt propozimit dhe buxhetit, granti mund të transferohet në dy ose tre këste. Numri i kësteve do të përcaktohet në çdo kontratë të Grantit. Aplikantët duhet të dërgojnë buxhetet në Euro së bashku me aplikimet e tyre, megjithatë, pagesa e kësteve do të bëhet në monedhën vendase.

3.4 Raportimi

Grantmarrësit do të dorëzojnë Raporte Narrative deri në datat e mëposhtme:

- 15 Maj, 2018 (për periudhën Janar, 2018 – Mars, 2018)
- 15 Korrik, 2018 (për periudhën Prill – Qershor, 2018)
- **20 Nëntor, 2018 Raporti Përfundimtar i projektit**

Grantmarrësit do të dorëzojnë Formularët Financiarë sipas datave të mëposhtme:

- **15 Korrik, 2018 (për gjashtë muajt e parë të projektit)**
- **20 Nëntor, 2018 Raporti Përfundimtar i projektit**

*Koordinatori Kombëtar i Projektit gjithashtu mund të kërkojë informacion për periudha specifike kohore ose për aktivitete specifike të projektit.

3.5 Monitorimi dhe Vlerësimi

Koordinatori Kombëtar i Projektit do të vlerësojë progresin e projekteve gjatë periudhës së grantit.

Duhet të vendoset komunikim i rregullt me Koordinatorin Kombëtar të Projektit. Përveç thirrjeve, shkëmbimeve dhe përditësimeve me email, do të bëhen vizita monitoruese për të monitoruar aktivitetet e projektit, marrëdhëniet e OShC-ve me aktorët tjerë, si dhe menaxhimin financiar të grantit. Me qëllim të arritjes së objektivave të projektit, Koordinatori Kombëtar i Projektit mund të rekomandojë përshtatjen e planit të punës në marrëveshje me përfituesit e granteve.

Aplikantët duhet të përmendin treguesit e suksesit dhe metodat e matjes në planin e tyre të projektit. Koordinatori Kombëtar i Projektit do të vlerësojë këta tregues dhe të gjitha të dhënat e mbledhura gjatë kohëzgjatjes së projektit për të monitoruar rezultatet e aktiviteteve të projektit.

Një takim i vlerësimit afatmesëm (pas pesë muajve të parë të secilit projekt të përzgjedhur) dhe një vlerësim i fundit (në fund të periudhës së grantit) do të realizohen. Përveç kontributit të përgjithshëm për Projektin, rezultatet e projektit do të vlerësohen

në kuadër të treguesve të suksesit të grantmarrësit në kuadër të projekt propozimit të tij.

Anekset:

1. Formulari i Aplikimit
2. Formulari i Buxhetit
3. Modeli i Raportit Narrativ
4. Modeli i Raportit Financiar
5. Kontrata e Grantit